

DROGA
CZŁOWIEKA

Włodzimierz Zatorski OSB

DROGA CZŁOWIEKA

TYNIEC

WYDAWNICTWO BENEDYKTYNÓW

Projekt okładki i stron tytułowych:
Andrzej Cieplucha

Redakcja:
Aldona Skudrzyk

Superiorum permissu: Opactwo Benedyktynów
L.dz. 149/2006, Tyniec, dnia 1.09.2006 r.
† Bernard Sawicki OSB, opat tyniecki

Imprimatur: Kuria Metropolitalna
Nr 2524/2006, Tyniec, dnia 1.09.2006 r.
† Jan Szkodoń, wikariusz generalny
Ks. Kazimierz Moskała, wicekanclerz
O. Tomasz M. Dąbek OSB, cenzor

Wydanie drugie – Kraków 2013

ISBN 978-83-7354-465-9

© Copyright by TYNIEC Wydawnictwo Benedyktynów
ul. Benedyktyńska 37, 30-398 Kraków
tel.: +48 (12) 688-52-90
tel./fax: +48 (12) 688-52-91
e-mail: zamowienia@tyniec.com.pl
www.tyniec.com.pl

Druk i oprawa:
TYNIEC Wydawnictwo Benedyktynów
druk@tyniec.com.pl

SPIS TREŚCI

Używane skróty	9
Wprowadzenie	11
Człowiek wobec Boga	
<i>Misterium</i> człowieka	17
Moje podstawowe doświadczenie.	17
Człowiek nowoczesny	20
Wybrać <i>misterium</i>	24
<i>Misterium</i> a <i>sacrum</i>	26
<i>Misterium</i> a nadzwyczajność	28
Zagrożenie fanatyzmem i nadzwyczajnością	31
Pokora otwartości.	33
Osoba – kluczem do zrozumienia człowieka	34
Niecو historii	34
Kilka refleksji o człowieku	38
Osoba w perspektywie refleksji nad Osobą Jezusa Chrystusa.	40
Boże tchnienie	45
Szkoła osobowego istnienia.	51
Bóg Żywy	55
Bóg w religiach pogańskich.	55
Bóg objawiający się w Biblii	59
Bóg objawiający się w Synu.	63
Duch – Bóg dający siebie.	67
Refleksje o Kościele i prawdziwości wiary	70
Charakter prawdy religijnej.	70
Rola Kościoła.	79
Spotkać Boga w sakramencie	87
Wiara czy moralność?	87
Dwie metafory prawdy	90
Sakramenty.	96

Symbol	97
Poznawanie w sakramentach	100
Chrystus pra-sakrament	103
Poznanie w Duchu	105
Nasz udział w misterium..	109
Chrześcijańskie przeżywanie czasu	114
Czas jako przemijanie	114
Czas w Biblii	116
Czas łaski	118
Czas liturgiczny.	122
Czas modlitwy indywidualnej	124
Rozpoznanie prawdy	130
Współudział w prawdzie	130
Prawda i zawierzenie	134
Prawda dająca życie.	139

Wybory

Kładę przed wami życie i śmierć	151
Dramat pomiędzy życiem i śmiercią	151
Wezwanie Boże.	154
Żywa więź	156
Życie w półcieniu	159
Cienie w życiu człowieka	159
Co robimy z cieniem?.	160
Pozytywna rola cienia w życiu duchowym	162
Akceptacja cienia	163
Zranienia w życiu duchowym	165
Osobowa więź z Bogiem	165
Zranienie a spotkanie z Bogiem	168
Światło na drodze.	174
Drogi wyjścia	178
Mądrość krzyża	183
Skandal krzyża	183
Mądrość ukryta	190
Krzyż – spotkanie z Bożym JESTEM	195

Wolność w spotkaniu z drugim człowiekiem	198
Jedność w wolności	198
Posłuszeństwo i sumienie.	201
Wybór sumienia, czyli wybór siebie	205
Boża wola w życiu codziennym	209
Prośba o spełnienie się Bożej woli	209
Boża wola u początków.	211
Po grzechu	214
Wezwanie do żywego dialogu	218
Odkrywanie woli Bożej.	221
Modlitwa – walka o siebie	226
Zmartwychwstanie w życiu chrześcijanina	231
Nadzieja istotna.	231
Życie w świetle zmartwychwstania	234
Spotkanie ze Zmartwychwstałym	238
Zmartwychwstanie obecne w życiu.	240

Powołanie

Droga powołania	245
Dwa wymiary powołania	245
Rozpoznawanie swojego powołania	252
Oddać się Bogu	256
Usłyszeć osobiście wezwanie	256
Osobiste przyjęcie przykazań.	259
Najświętsza Maryja Panna – wzór oddania się Bogu	263
Droga służby	268
Bunt i posłuszeństwo wobec Boga	268
Pojęcie służby w Biblii	274
Służyć Bogu	277
Największa jest miłość	283
Nic bez miłości	285
Cechy miłości.	289
Miłość nigdy nie ustaje	295
Miłość a kontemplacja	299
Otwartość serca.	299

Grzech zaślepienia	305
Rozpoznać miłość Obecnego	306
Kontemplacja prowadząca do życia miłością	311
Droga posłuszeństwa miłości	314
Wartość posłuszeństwa Bogu	315
Bunt	316
Słuchanie	318
Świadectwo Jezusa	322
Wspólne świadectwo	326
Być znakiem w Kościele	326
Powrót do patrystycznej teologii życia poświęconego Bogu	328
Poddać swoją egzystencję Chrystusowi	331
Znak królestwa Bożego na ziemi	334
W służbie jedności Kościoła	339
Znak kobiecości	340
Podsumowanie	341
Błogosławieństwo	343
Dobre słowo	343
Więź osobowa	345
Wszelkie błogosławieństwo w Chrystusie	349
Dar Ducha Świętego	352
Posłowie	355

UŻYWANE SKRÓTY

Sigla biblijne zgodne z Biblią Tysiąclecia

KDK – Konstytucja o Kościele w świecie współczesnym Drugiego Soboru Watykańskiego

KK – Konstytucja Dogmatyczna o Kościele

KKK – Katechizm Kościoła Katolickiego, Poznań, Pallottinum 1994

RegBen – ŚWIĘTY BENEDYKT, *Reguła*, Kraków 2005.

WPROWADZENIE

*Skosztujcie i zobaczcie, jak jest dobry PAN,
szczęśliwy człowiek, który się do Niego ucieka
(Ps 34,9).*

Na sprawy religii zwykliśmy patrzeć od strony moralnej, to znaczy przez pryzmat powinności, zadań i zobowiązań, jakie na nas ciążyą. Taką też problematykę najczęściej podejmują księża na ambonie, podczas rekolekcji i konferencji duchowych. Stąd nasze zasadnicze zatroskanie o to, jacy powinniśmy być, jak winniśmy żyć, jak postępować, jakich norm się trzymać.

Podejście to powoduje, że na Boga patrzymy zwykle jak na Tego, który osądza. Druga z sześciu prawd wiary mówi: „Bóg jest Sędzią sprawiedliwym, który za dobre wynagradza, a za złe karze”. Wydaje się, że ta prawda wiary w praktyce przyćmiła inne. Zastanawiające, że poprzedza ona prawdę o Bogu jako Trójcy Osób, o wcieleniu Syna i Jego zbawczym dziele oraz o łasce¹. Warto w tym kontekście uświadomić sobie, że chrześcijańska wiara rozpoczynała się od poznania Chrystusa Zmartwychwstałego, czyli od poznania Go jako Zbawiciela. Dopiero doświadczenie paschalne zwieńczone Zesłaniem Ducha Świętego pozwoliło właściwie odczytać nauczanie Pana Jezusa o Bogu jako miłosiernym Ojcu.

¹ Warto zauważyć, że w „Katechizmie Kościoła Katolickiego” nie znajdujemy starego katechizmowego sformułowania sześciu prawd wiary.

Podobnie i nasza wiara powinna zaczynać się od poznania wspaniałości Boga, Jego miłości dotykającej nas osobiście. I dopiero to doświadczenie oraz odkrycie naszej godności, którą uświadamia nam Boża miłość, stają się podstawą przyjęcia właściwej postawy wobec siebie, Boga i świata.

Warto także zwrócić uwagę na pierwsze słowa w Ewangelii według św. Marka, jakie wypowiedział Pan Jezus: *Czas się wypełnił i bliskie jest królestwo Boże. Nawracajcie się i wierzcie w Ewangelię* (Mk 1,15). W tym orędziu akcent pada na bliskość królestwa Bożego i na Dobrą Nowinę (Ewangelię). Nawrócenie, czyli „przemiana serca”, jak staramy się w języku polskim oddać greckie słowo *metanoia* (oznacza ono w istocie „przemianę myślenia”, zmianę *nous* – umysłu), dokonuje się przez przyjęcie Ewangelii – Dobrej Nowiny odnoszącej się do naszego życia. Pierwszym i najważniejszym zadaniem dla człowieka jest zatem poznanie Chrystusa i zrozumienie tego, co się przez Niego dla nas dokonało. Bardzo trafnie ujął to św. Grzegorz Wielki w zawołaniu: „Chrześcijaninie, poznaj swoją godność”. Tą godnością jest dziecięctwo Boże, które otrzymaliśmy od Boga przy stworzeniu, a które przez grzech zdradziliśmy. Bóg jednak pozostaje wierny wypowiedzianemu słowu i dlatego odzyskujemy utraconą godność dzięki pojednaniu dokonanemu przez Chrystusa. Dzięki Jego ofierze każdy z nas zostanie przyjęty jak zagubione dziecko do „domu Ojca”, tak jak to uczynił miłosierny ojciec względem marnotrawnego syna (zob. Łk 15,20–24).

Poznanie i przyjęcie Ewangelii pociąga za sobą odpowiedź w sercu człowieka. Jest nią życiowa decyzja, aby pójść za Jezusem i stać się Jego uczniem. Chrześcijanie pierwotnie byli nazywani „uczniami Pańskimi”. To określenie zachowuje swój głęboki sens – stale pozostajemy u c z n i a m i .

Słowo *uczeń* kojarzymy ze szkołą. Dzisiaj widzimy ją jako instytucję, w której przekazuje się wiedzę teoretyczną z pewnym dodatkiem umiejętności praktycznych potrzebnych do wykonywania zawodu. Zupełnie inaczej rozumiano to słowo za czasów Pana Jezusa. Uczniowie chodzili ze swym Mistrzem (Rabbim), nieustannie z Nim przebywali, tworząc z Nim wspólnotę, którą budowały także codzienne troski, jak: konieczność zdobywania pokarmu, znajdowanie noclegu, poczucie bezpieczeństwa... W Ewangelii widzimy wiele scen, które ukazują całe zatroskanie uczniów o te zwykłe sprawy. Uczą się oni od Pana Jezusa życia, a nie tylko mądrych zasad przez Niego głoszonych. Obserwują Go, widzą Jego reakcje i zachowania w konkretnych sytuacjach, sposób podejmowania trudów i niełatwych rozstrzygnięć... Tak właśnie uczą się dzieci od swoich rodziców – właściwy sens pouczeń, nakazy i zakazy, wskazania i zasady, jakie matka lub ojciec formułują, odczytują na podstawie obserwacji tego, co rodzice robią i jak żyją. Uczeń to ten, który idzie za mistrzem, stawiając swoje stopy w ślady, jakie pozostawiają stopy nauczyciela. W ten sposób „naśladuje” go. Do tego wzywa nas Pan Jezus w Ewangelii: *Uczcie się ode Mnie, bo jestem cichy i pokornego serca* (Mt 11,29).

Nieco humorystycznie przedstawia tę zasadę uczenia się anegdota o psie pewnego człowieka. Kiedy przyszedł do niego przyjaciel, ten właśnie posyłał psa, mówiąc: „Azor, zamknij furtkę”. Pies pobiegł i zamknął furtkę. Gdy później pan rozkazał psu: „Idź i przynieś gazetę”, a ten pobiegł do kiosku i przyniósł ją, przyjaciel nie wytrzymał i zapytał: „Jak go tego nauczyłeś!?” On odpowiedział: „To proste. Gdy był jeszcze szczeniakiem, przywiązałem go do Burka, który to wszystko już umiał”.

Ewangelia staje się „dobrą nowiną”, gdy nią w praktyce żyjemy, gdy staje się dla nas prawdziwą mądrością życia. Dlatego najważniejsze jest wpisanie jej w nasze zwykłe życie, uczynienie z niej naszej drogi.

Zanim jednak można będzie to uczynić, trzeba sobie dobrze uświadomić: Kim jesteśmy? Przed czym stoimy? Co w naszym życiu jest najważniejsze.

Refleksje, które przedstawiam Czytelnikowi, w większości stanowią próbę odpowiedzi na te pytania. Ich źródłem są osobiste przemyślenia, ale i medytacja. Powstawały przez wiele lat i przy rozmaitych okazjach – najczęściej jako teksty wygłaszane. W trakcie przygotowania do druku uległy znacznym zmianom. Niektóre z nich zostały na nowo opracowane, inne przeredagowane. Ponieważ jednak nie powstawały jako zaplanowana całość, nie ma między nimi ścisłego powiązania i kontynuacji. Ponadto – co nieuniknione – niektóre myśli powtarzają się w różnych kontekstach. Niemniej zestawione razem, uważam, wydają się tworzyć spójny ciąg myślowy. Wszystkie one stanowią próbę refleksji nad naszą relacją z Bogiem i wyprowadzenia z niej konkretnych, praktycznych wskazań do osobistego życia.

Mam nadzieję, że Czytelnik będzie mógł skorzystać z nich we własnym życiu.

Autor